

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep.
0032 Oslo

Høyring - Framlegg til endringar i opplæringslova og friskulelova. Nytt kapittel 9 A, Elevane sitt skolemiljø

Utdanningsforbundet syner til høyringsnotat frå Kunnskapsdepartementet av 20. april 2016 med framlegg til endringar i kapittel 9a i opplæringslova. Lovframlegget er ei oppfølging av *NOU 2015: 2 Å høre til. Virkemidler for et trygt psykososialt skolemiljø* og høyringsinnspel knytt til denne utgreiinga.

Utdanningsforbundet syner også til høyringssvaret vårt til NOU 2015:2.

Departementet seier i høyringsnotatet at framlegget inneheld dels ei vidareføring av dagens regelverk, dels ei endring av noverande reglar og dels materielt nye reglar. Departementet peikar på at regelverket er viktig for å setje standardar og plassere ansvar og plikter. Dessutan er regelverket viktig for å gje elevar og føresette rettar og tryggleik for at desse vert følgde opp.

Generelle kommentarar

Departementet har som ambisjon at reglane om elevane sitt skulemiljø skal vere lette å forstå (også for elevar og føresette) og lette å følgje. Det er lagt vekt på presis og brukarvennleg utforming med ein kort og konsis lovtekst. Departementet legg til grunn at lova er ei rettskjelde som skal vere overordna, og at meir omfattande og detaljert presisering av lova må følgje av forskrift eller rettleiingar.

Utdanningsforbundet er samd i desse vurderingane og meiner at form og innhald i dette lovframlegget er ei klar forbetring samanlikna med det ordrike og detaljerte framlegget til ny lovtekst som vart presentert i NOU 2015:2.

Utdanningsforbundet kan også slutte seg til dei seks måla/visjonane i høyringsnotatet og som departementet også presenterte i Prop. 1 S (2015-2016): *Det skal ikkje skje, det skal nytte å seie frå, regelverket skal vere til nytte, kompetansen skal nå heilt ut, barnehage- og skuleeigaren er avgjerande, barn og unge skal stå i sentrum.*

Utdanningsforbundet legg elles til grunn at lovendringar berre er eitt av fleire verkemiddel for å sikre elevar eit godt og trygt skulemiljø. Vi syner i denne samanhengen til høyringssvaret vårt til NOU 2015:2 og til statsråden sin pressekonferanse 18. april der *Nye grep mot mobbing* vart presentert. Her vart kompetanseutvikling overfor sektoren og støtte og rettleiing overfor elevar og foreldre løfta fram som tiltak i tillegg til lovendringar. Her vart det streka under at tiltaka også skal omfatte barnehagen. Det har Utdanningsforbundet si fulle støtte.

Utdanningsforbundet meiner at systematisk arbeid for å byggje gode, inkluderande læringsmiljø utan mobbing og krenkingar krev kontinuerleg merksemd på haldningar og verdiar i skulemiljøet, og ikkje primært handlar om ressursar og økonomi.

Utdanningsforbundet meiner likevel at ein suksessfaktor i arbeidet for gode læringsmiljø og for arbeidet mot mobbing og krenkingar, er at lærarar og leiarar har tilstrekkeleg tid til å følgje opp den einskilde elev. Vi etterlyser i denne samanheng ei vurdering av lærartettleik og meir tid til leiing som verkemiddel i arbeidet mot mobbing og krenkingar. Ein annan suksessfaktor er gode organisatoriske grep med eit meir tilgjengeleg støttesystem og betre involvering av det lokale hjelpeapparatet både for å førebyggje og å handtere eventuelle saker om mobbing og krenking. Skulen har i dag eit stort udekt behov for sosialfagleg og helsefagleg kompetanse som saman med skulen sin faglege, pedagogiske kompetanse, kan møte elevane sine samansette behov og såleis medverke til auka læringsutbytte og større kjensle av mestring for alle elevar.

Utdanningsforbundet meiner at dei samla tiltaka må møte utfordringane knytt til arbeidet mot mobbing og krenkingar i barnehage og skule: Meir systematisk førebyggjande arbeid, sterkare leiingsforankring, betre involvering av barn/elevar og føresette, meir ansvarleggjering av barnehage- og skuleeigar, betre regelverksforståing og -etterleving, og betre samarbeid og samhandling med støttesystemet.

Kapittel 3 – Retten til et trygt og godt skolemiljø

Godt, trygt eller trygt og godt skolemiljø

Elevar har i dag *rett til eit godt fysisk og psykososialt miljø*, jf. § 9a-1. Djupedalutvalet gjorde i NOU 2015:2 framlegg om at elevane skulle ha rett til eit *trygt psykososialt skolemiljø*.

Departementet sitt framlegg til ny lovtekst i § 9A-2 er at er at elevane *har rett til eit trygt og godt skolemiljø*.

- ***Utdanningsforbundet støttar ordlyden i ny § 9A-2 første punktum.***

Nulltoleranse

Framlegget inneber også at omgrepet *nulltoleranse* vert tatt inn i lovteksten i ny § 9A-2.

Departementet strekar under at dette er uttrykk for gjeldande rett og såleis ikkje inneber noko endring i elevane sine rettar. Departementet meiner likevel at det uttrykkjer elevane sine rettar tydelegare og meir brukarvennleg, og at formuleringa vil gje eit tydeleg signal.

- ***Utdanningsforbundet syner til at departementet si målsetjing er at lovteksten skal vere både presis, konsis og ha eit tydeleg meiningsinnhald som ikkje kan tolkast på ulik måte. Det er Utdanningsforbundet si vurdering, som vert understøtta av tilsyn***

frå fylkesmannen, at det er nokså ulik forståing i sektoren av innhaldet i omgrepet nulltoleranse. Utdanningsforbundet er difor skeptisk til at omgrepet nulltoleranse vert tatt inn i lovteksten i ny § 9 A-2. Vi meiner nulltoleranse uttrykkjer ein visjon som meir høyrer heime i formålsparagrafen i opplæringslova.

Kapittel 4 – Skolens aktivitetsplikt for å sikre et trygt og godt psykososialt skolemiljø

Ny aktivitetsplikt

Framlegget frå departementet inneber å erstatte dagens handlingsplikt og vedtaksplikt med ei *aktivitetsplikt* og ikkje å vidareføre plikta etter opplæringslova § 9a-3 til å fatte einskildvedtak på skulenivå når ein elev eller foreldre bed om tiltak. Framlegget inneber innføring av ei ny informasjonsplikt og ei handhevingsordning hos fylkesmannen for å vege opp for ulempe for elevane sin rettstryggleik ved å fjerne kravet om einskildvedtak på skulenivå.

- *Utdanningsforbundet støtta framlegget om ei aktivitetsplikt i høyringssvaret til NOU 2015:2. Vi støttar departementet sitt framlegg til aktivitetsplikt slik det vert presentert i høyringsnotatet.*

Skjerpa aktivitetsplikt

Det følgjer ikkje direkte av dagens lovverk at skulen har ei aktivitetsplikt når tilsette i skulen krenkjer elevar. Departementet peikar på at det vil vere klart i strid med lærarar sin yrkesetiske standard og rolla som lærar å krenkje ein elev, og at dette vil innebære eit grovt tillitsbrot og vere ein uakseptabel åtferd for ein lærar.

Framlegget frå departementet inneber ei skjerpa aktivitetsplikt ved mistanke eller kjennskap til at ein tilsett krenkjer ein elev. Skjerpinga ligg i at rektor og skuleeigar alltid skal varslast i slike høve og at undersøkingar og tiltak skal setjast i verk straks.

- *Utdanningsforbundet syner til høyringssvaret til NOU 2015:2 der vi støtta framlegget om ei skjerpa aktivitetsplikt der elevar vert krenka av tilsette ved skulen. Vi deler fullt ut departementet si vurdering av at slik krenking vil vere eit uakseptabelt brot med lærarprofesjonen sin etiske standard. Vi syner her til lærarprofesjonen si etiske plattform som forpliktar lærarar og leiarar på at dei skal gripe inn og verne barnehageborn og elevar mot krenkingar, same kven som utfører desse, og at det ikkje skal finne stad noko form for undertrykking.*
- *Utdanningsforbundet støttar at rektor skal varslast ved mistanke eller kjennskap til slik krenking. Vi meiner plikta til å varsle skuleeigar bør vere knytt til kjennskap til krenkingar. Vi meiner ein mistanke om at ein tilsett krenkjer ein elev må utløyse ei omgåande undersøkingsplikt, og at skuleeigar berre bør varslast når ein mistanke vert stadfesta.*

Oppheving av kravet om å fatte einskildvedtak

Framlegget inneber å oppheve plikta etter opplæringslova § 9a-3 om å fatte einskildvedtak på skulenivå når elev eller foreldre bed om tiltak. Departementet si grunngjeving er at dagens regelverk ikkje har fungert etter intensjonen, at regelverket ikkje er godt nok kjent, at det er

lite tilgjengeleg og at det er til dels vanskeleg å forstå. Departementet meiner at kravet om einskildvedtak kan verke konflikttopptrappande og forseinke løysinga av i ei sak, i tillegg til at einskildvedtak ikkje er ein garanti for at det faktisk vert sett inn tiltak når dette er nødvendig. Det vert argumentert med at alvoret i slike saker krev omgåande aktivitet, og framlegget tek sikte på å motverke tidsspille knytt til formkrava for einskildvedtak.

Utdanningsforbundet er samd i at lovkravet om å fatte einskildvedtak ikkje har fungert optimalt. Mange elevar og føresette meiner at vedtak som vert fatta ofte ikkje fører til betring i skulemiljøet. Kravet har også vore ressurskrevjande for skulane, og det har vore uklart korleis vedtaka bør utformast. Utdanningsforbundet meiner det finst relevante argument både for og mot ei lovendring. Vi meiner elles at det er usikkert i kva grad lovframlegget vil ha dei tilsikta konsekvensane departementet peikar på.

Utdanningsforbundet er samd i at lang sakshandsamingstid kan ha dramatiske konsekvensar for involverte elevar, og at det er særskild viktig med raske vedtak og gode tiltak. Vi er likevel usikre på om prosessen fram til endeleg avgjerd vert kortare gjennom lovframlegget. Samstundes meiner vi at einskildvedtak i utgangspunktet er ein garanti for rettstryggleik og kontradiksjon for alle partar. Eit einskildvedtak utløyser dessutan fleire andre rettar som følgjer av forvaltningslova, og som vert svekka ved ei lovendring, sjølv om departementet ønskjer å kompensere for desse.

Utdanningsforbundet er usikker på korleis det ikkje-lovfesta kravet til forsvarleg sakshandsaming vert forvalta av sektoren i mobbesaker viss kravet til å fatte einskildvedtak vert fjerna. Departementet argumenterer med at ei fjerning av kravet om å fatte einskildvedtak i dei aktuelle sakene, vil føre til mindre administrasjon for skular og skuleeigarar. Utdanningsforbundet er svært usikker på ein slik effekt. Vi vil tru at verknaden i hovudsak vil vere ei utsetjing av dokumentasjonskrav ved at skulen seinare må respondere på førespurnad frå fylkesmannen som handhevingsorgan. Vi fryktar at denne ordninga vil vere meir tidkrevjande og meir ressurskrevjande gjennom utveksling av informasjon i fleire omgangar, eventuelt kombinert med intervju, møte og annan kontakt.

Utdanningsforbundet meiner ei alternativ løysing på dei opplevde utfordringane kunne ha vore å ytterlegare styrke rettleiinga overfor sektoren og informasjonen overfor elevar og foreldre, i staden for å gjere ei lovendring når praksisen på skulane syner positiv utvikling og skulane er i ferd med å bli meir fortrulege med kravet til sakshandsaming.

Utdanningsforbundet meiner at god handsaming av saker knytt til elevane sitt skulemiljø, vil vere å finne løysingar på lågast muleg nivå. Vi er difor skeptiske til ei ordning der elev/foreldre raskt bringer ei sak inn for fylkesmannen, og eventuelt Utdanningsdirektoratet. Det kan sjå ut som at omsynet til ei enkel og rask sakshandsaming har blitt vektlagt for mykje på kostnad av omsynet til ein rettsleg trygg prosess for alle partar. Framlegget inneber at eleven sjølv munnleg eller skriftleg kan bringe ei sak inn for fylkesmannen etter å ha tatt saka opp med skulen. Dette gjeld utan omsyn til eleven sin alder. Vi meiner det kan vere vanskeleg for eleven å føreseie rekkjevidda av ein slik prosess. Framlegget inneber også at vedtaksplikta vert flytta frå skulenivå til eit statleg forvaltingsorgan. Det inneber ein risiko for at ei grundig sakshandsaming vert forseinka og utsett til konflikten har eskalert.

- ***Utdanningsforbundet har etter ei samla vurdering kome til at ein bør halde fast ved noverande ordning med krav om einskildvedtak i saker der elev eller foreldre bed om tiltak. Vi meiner den beste løysinga vil vere å styrke noverande ordning. Vi meiner lovframlegget har klare svakheiter samstundes som vi tviler på den positive effekten som departementet peikar på.***

Den nye aktivitetsplikta inneber fleire delplikter; plikt til å følgje med, plikt til å undersøkje, plikt til å gripe inn, plikt til å varsle skuleleiinga, plikt til å varsle skuleeigar og plikt til å setje inn tiltak. Desse pliktene inneber i hovudsak ei vidareføring av gjeldande rett, sjølv om ikkje alle pliktene følgjer eksplisitt av dagens lovtekst.

Plikt til å følgje med

Det går ikkje direkte fram av dagens lovtekst, men plikta følgjer av forvaltningspraksis om at tilsette i skulen skal følgje med og vere på vakt for korleis elevar har det i skulekvardagen.

- ***Utdanningsforbundet støttar at denne plikta vert lovfesta. Vi meiner dette følgjer av forvaltningspraksis og at det er ein nødvendig føresetnad for at tilsette skal kunne få mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har det trygt og godt på skulen.***

Plikt til å undersøkje

Det følgjer av gjeldande rett at tilsette skal undersøkje når dei får kunnskap eller mistanke om at ein elev vert utsett for krenkingar. Framlegget inneber ei presisering av dagens lovverk der plikta skal gjelde ved mistanke eller når ein tilsett får kjennskap til at ein elev vert utsett for krenkingar. Det vert presisert at undersøkingsplikta ikkje berre omfattar vernet mot konkrete krenkingar, men også ved kjennskap eller mistanke om at eleven ikkje har det trygt og godt på skulen. Elevane skal alltid takast på alvor. Det skal nytte å seie frå. Rekkjevidda av undersøkingsplikta vil avhenge av den konkrete situasjonen, og plikta vil også kunne gjelde hendingar som skjer utanfor skulen. Departementet presiserer at det avgjerande ikkje er når eller korleis eleven vert utsett for krenkingar, men korleis hendinga påverkar eleven sitt skulemiljø.

- ***Utdanningsforbundet støttar at denne undersøkingsplikta vert ført vidare. Utdanningsforbundet er samd i at nokre aktivitetar i fritida kan utløyse skulen si aktivitetsplikt når dei fører til at elevane ikkje har det trygt og godt på skulen. Det kan også vere forhold som verken er knytt til skulen eller medelevar. Utdanningsforbundet er samd i at skulen har ei undersøkingsplikt også i slike saker, men at det ofte vil vere støttesystemet rundt skulen som er nærare til å gripe inn og setje inn tiltak i slike saker.***

Plikt til å gripe inn

Framlegget inneber inga realitetsendring, berre ei endring frå dagens ordlyd om å gripe inn når det er «nødvendig og mogleg» til når det er «mogleg» ved kjennskap til eller mistanke om krenkingar.

- ***Utdanningsforbundet støttar framlegget. Vi er samd med departementet at det er vanskeleg å tenkje seg at det er unødvendig å gripe inn dersom dert er muleg.***

Plikt til å varsle skuleleiinga

Det følgjer av gjeldande rett at tilsette har plikt til å varsle skuleleiinga dersom dei har kunnskap eller mistanke om at elevar vert utsette for krenkingar. Departementet meiner at det ikkje er tenleg med ein regel som inneber at tilsette skal varsle skuleleiinga om alle forhold knytt til mistanke om eller kjennskap til krenkingar. Framlegget frå departementet er at skuleleiinga skal varslast «om det trengst».

- ***Utdanningsforbundet støttar avgrensinga i kravet til varsling. Vi meiner dette er ei presisering av gjeldande rett. Det følgjer av rundskriv Udir-2-2010, pkt. 4.2.2. Formuleringa opnar for at dei tilsette sitt profesjonelle skjønn vil vere avgjerande for kva for saker som skal varslast til skuleleiinga. Vi legg til grunn at skulen sitt systematiske arbeid med førebygging og handtering av mobbing og krenkingar inkluderer ei sameint forståing av skulen sine varslingsrutinar. Vi støttar også at det går fram av teksten at rektor er ansvarleg for handteringa av varslingar.***

Plikt til å varsle skuleeigar

I dagens regelverk er det ikkje krav om at skuleeigar skal varslast dersom ein elev vert utsett for krenkingar. Framlegget inneber innføring ei plikt til å varsle skuleeigar «i alvorlege tilfelle». Departementet legg til grunn at dei tilsette sitt profesjonelle skjønn vil vere avgjerande i vurderinga, men at det skal gjelde i saker knytt til vald, sterk integritetskrenking eller saker som har vart lenge utan at skulen har klart å løyse saka.

- ***Utdanningsforbundet støttar kravet om at skuleeigar skal varslast i alvorlege tilfelle.***

Plikt til å setje inn tiltak

Plikta til å setje inn tiltak er i dag avgrensa til situasjonar der elev eller foreldre bed om tiltak. Departementet meiner dette er ei svakheit, og at det bør følgje av lova at skulen har ei sjølvstendig plikt til å setje inn tiltak på eige initiativ.

- ***Utdanningsforbundet støttar framlegget om ei plikt for skulen til på eige initiativ å setje inn tiltak som stansar krenkingar og sikrar elevane eit trygt og godt skulemiljø. Det vil vere ei konkret vurdering kva for tiltak som vil vere mest eigna. Vi støttar også departementet si vurdering om at andre enn skulen ofte vil vere «nærmest til å stanse krenkelser og forhindre nye krenkelser».***

Rekkjevidda av aktivitetsplikta

Aktivitetsplikta gjeld så lenge krenkingane ikkje er stansa og eleven ikkje kan ha det trygt og godt på skulen. Aktivitetsplikta inneber at ein elev si subjektive oppleving av krenking utløyser skulen si plikt til å undersøkje saka, men at denne opplevinga ikkje vil vere avgjerande for skulen si vurdering av om eleven faktisk er utsett for krenking, eller ikkje kan ha det trygt og godt på skulen. Etter departementet si vurdering vil aktivitetsplikta vere oppfylt

når skulen har gjort alt som *med rimelighet kan kreves* i form av tiltak og tilrettelegging for at eleven *kan* ha eit trygt og godt psykososialt miljø, sjølv om elev og foreldre ikkje er nøgd med skulemiljøet.

- ***Utdanningsforbundet er samd i at aktivitetsplikta varer så lenge krenkingane ikkje har stansa og eleven ikkje kan ha det trygt og godt på skulen.***
- ***Utdanningsforbundet støttar departementet si vurdering av når skulen si aktivitetsplikt vil vere oppfylt.***

Kapittel 5 – En håndhevingsordning for oppfølging av aktivitetsplikten

Kven skal vere handhevingsorgan/klageinstans?

Departementet referer til at Elevundersøkinga for 2015 syner at om lag 30 000 elevar opplyser at dei vart mobba to til tre gonger i månaden eller oftare. Same år fekk fylkesmannen som klageinstans 184 klager på vedtak etter § 9a-3 i opplæringslova.

Departementet meiner at dagens klageordning ikkje er barnevennleg nok, er for lite tilgjengeleg, at klageprosessen kan vere utmattande og at praksis ikkje alltid vert endra etter klage og medhald i klagen. Departementet sin konklusjon er at «dagens klageordning fungerer (...) ikke godt nok».

Framlegget inneber ei ny handhevingsordning i regi av fylkesmannen, men som ikkje vil vere ei klageordning i forvaltningslova sin forstand. Målet med denne ordninga er at sakshandsaminga skal vere så enkel, trygg og rask som muleg. Dei som kan melde saka til fylkesmannen er eleven utan omsyn til alder, foreldre, ein tredjeperson utnemnd av elev/foreldre og barneverntenesta etter omsorgsovertaking. Det vil ikkje vere noko formkrav til meldinga. Fylkesmannen må etablere eit system for å registrere munnlege og skriftlege meldingar. Fylkesmannen må hente inn opplysningar om saka både frå skule og elevar/foreldre, eventuelt også andre.

Utdanningsforbundet syner til vår vurdering i kapittel 4 om å vidareføre kravet om å fatte einskildvedtak etter § 9 a-3. Dette vil ha konsekvensar for vår vurdering av framlegget om eit handhevingsorgan/ein ankeinstans.

- ***Utdanningsforbundet syner til vårt høyringssvar til NOU 2015:2 der vi argumenterte for at fylkesmannen, ikkje barneombodet, bør vere klageinstans for klager etter § 9 a-3. Utdanningsforbundet held fast ved denne vurderinga, og vi meiner departementet argumenterer svært godt for denne løysinga.***

Heimel for pålegg om retting og pålegg om tiltak

Departementet gjer framlegg om at fylkesmannen får heimel til å gje pålegg om retting og pålegg om tiltak dersom brot på aktivitetsplikta ikkje fører til ei endring i eleven sin skulekvardag. Eventuelle pålegg vert retta mot skuleeigar. Fylkesmannen skal ikkje avslutte saka før pålegget om retting eller tiltak er etterkome, og eleven kan ha det trygt og godt på skulen.

- ***Utdanningsforbundet støttar framlegget.***

Kapittel 6 – Reaksjoner overfor skoleeiere

Innføring av tvangsmulkt

Opplæringslova har i dag ingen heimel for administrative sanksjonar eller forvaltningstiltak for brot på reglane i kapittel 9a.

Departementet meiner det er behov for eit effektivt pressmiddel i saker der skulen ikkje set inn tiltak som verkar trass i at eleven har fått medhald i klage på skulemiljøet. Det vert argumentert med at det er uakseptabelt at skuleeigar ikkje følgjer opp ansvaret sitt når ei sak er avgjort i deira disfavør. Departementet meiner at høvet til å gje tvangsmulkt vil vere det mest målretta og effektive tiltaket for å sikre at elevane har eit godt og trygt skulemiljø.

Utdanningsforbundet meiner manglande kompetanse hos skuleeigar og svakt kommunalt ressursgrunnlag har klare konsekvensar for regelverksetterlevinga. Vi er difor noko usikre på om tvangsmulkt som juridisk verkemiddel er mest eigna for å skape gode og trygge skulemiljø i kommunane. Samstundes deler Utdanningsforbundet departementet si vurdering om at det er uakseptabelt at skule og skuleeigar ikkje rettar seg etter pålegg frå fylkesmannen når ein elev har fått medhald i klage på skulemiljøet. Utdanningsforbundet er samd i at det er det behov for sanksjonar overfor skuleeigarar i slike saker.

- ***Etter ei samla vurdering støttar Utdanningsforbundet at fylkesmannen får heimel for å gje kommunane tvangsmulkt.***

Kapittel 7 – Andre endringer i kapitlet om elevenes skulemiljø

Departementet gjer også framlegg om nokre andre endringar i kapittel 9a.

Verkeområdet for kapitlet

Framlegget inneber ei vidareføring av dagens verkeområde. I tillegg vert kapitlet gjeldande for elevar som deltek i leksehjelp oppretta etter opplæringslova, med unnatak for reglane om ordensreglement og bortvising.

- ***Utdanningsforbundet støttar framlegget.***

Systematisk arbeid

Det følgjer av opplæringslova § 9a-4 at skulen skal aktivt og kontinuerleg drive eit systematisk arbeid for å fremje helsa, miljøet og tryggleiken til elevane slik at krava i lova vert fylgde opp, og at skuleleiinga har ansvaret for dette.

Framlegget inneber språklege endringar og at det går eksplisitt fram av lovteksten at ansvaret ligg hos rektor.

- ***Utdanningsforbundet støttar framlegget.***

Informasjonsplikt og uttalerett

§ 9a-6 i opplæringslova regulerer skulen si informasjonsplikt og uttalerett for skulen sine rådsorgan. I dag har ikkje skulen plikt til å informere elevane om reglane i kapittel 9a. Det

følgjer av § 9a-6 at ymse rådsorgan, inkludert foreldrerådet, skal ha informasjon om alle forhold som er viktige for skulemiljøarbeidet.

Framlegget inneber ei lovfesta plikt til å informere elevar og foreldre om rettane i nytt kapittel 9 A. Framlegget inneber også at det er foreldrerådet sitt arbeidsutval (FAU), ikkje foreldrerådet som er alle foreldra, som skal haldast informert om alt som er viktig for skulemiljøet.

- ***Utdanningsforbundet støttar framlegget.***

Ordensreglement

Det følgjer av opplæringslova §§ 2-9 og 3-7 at kommunen/fylkeskommunen skal gje forskrifter om ordensreglement for den einskilde skule. Ordensreglementet skal gje reglar om elevane sine rettar og plikter.

Departementet meiner at ordensreglementet har avgjerande innverknad på skulen sitt arbeid med skulemiljø og at det difor er naturleg at desse reglane vert flytta til nytt kapittel 9 A.

- ***Utdanningsforbundet ser ikkje noko stort behov for å flytte reglane om ordensreglement til nytt kapittel 9 A. Vi er samde i at ordensreglementet i stor grad dreier seg om skulemiljøet, men ordensreglementet handlar også om rettar for elevane. Vi meiner at ei flytting kan gje inntrykk av vektlegging av straff og sanksjonar meir enn arbeid for å skape trivsel og gode skulemiljø.***

Framlegget inneber også at fylkeskommunen ikkje kan vise bort ein elev for resten av skuleåret, med mindre dette er fastsett i ordensreglementet, og at slik bortvising berre skal kunne brukast overfor særleg alvorlege brot på ordensreglementet. Framlegget inneber ei presisering av at det berre er tiltak som er nemnt i ordensreglementet som kan brukast som refsingstiltak.

- ***Utdanningsforbundet støttar departementet si presisering om at refsingstiltak må følgje av skulen sitt ordensreglement. Utdanningsforbundet ser likevel ei fare for at oppfølginga av elevar som utfordrar skulen, vert nedprioritert til fordel for ei strengare handheving av høvet til bortvising. Det vil vere ei konsekvenspedagogisk tilnærming som Utdanningsforbundet er kritisk til.***

Framlegget inneber at fylkeskommunen ikkje lenger skal kunne ta frå ein elev retten til vidaregåande opplæring ved brot på ordensreglementet. Departementet meiner slike tiltak går langt ut over å vere refsingstiltak.

- ***Utdanningsforbundet er samd med departementet i at fylkeskommunen ikkje skal kunne ta frå ein elev retten til vidaregåande opplæring***

Straffeansvar

§ 9a-7 i opplæringslova heimlar straff for den som forsettleg eller aktlaust bryt krava i kapittel 9a. Straffeansvar gjeld for heile kapitlet og det er ikkje konkretisert kva for paragrafar ein kan

straffast for å bryte. Framlegget inneber ei presisering av kva for reglar i nytt kapittel 9 A som er aktuelle for straffeansvar. Dette ansvaret vert avgrensa til å gjelde overordna reglar om elevane sin rett til eit trygt og godt skulemiljø (ny § 9 A-2) og skulen si aktivitetsplikt (ny § 9 A-4).

- ***Utdanningsforbundet støttar framlegget.***

Kapittel 8 – Økonomiske og administrative konsekvenser

Departementet meiner lovframlegget samla inneber ei klargjering av rettstilstanden samanlikna med dagens reglar, og at dette vil kunne føre til mindre ressursbruk knytt til rettsavklaring.

Departementet «antar» at ei ny informasjonsplikt ikkje vil føre til vesentlege konsekvensar for skulane, og at dei administrative kostnadane ved å gje saksopplysningar til fylkesmannen som handhevingsmynde ikkje vil overstige kostnadane ved dagens saksførebuing i klagesaker.

Departementet legg vidare til grunn at ein heimel for tvangsmulkt ikkje «i seg selv» vil ha økonomiske eller administrative konsekvensar for skuleeigarar.

Departementet meiner kostnadane ved nytt kapittel 9 A i hovudsak dreiar seg om ei styrking av fylkesmannsembeta med om lag eit årsverk per embete.

- ***Utdanningsforbundet meiner det er vanskeleg å fastslå dei administrative og økonomiske kostnadane av departementet sine framlegg. Sjølv om vi er samde i at mange av framlegga er gode og nødvendige, meiner vi at ambisjonen som ligg i lovframlegga indikerer høgare administrativ ressursbruk for både skular og skuleeigarar.***

Med vennleg helsing
for Utdanningsforbundet

Milena Adam
Seksjonsleiar

Einar Ove Standal
Seniorrådgiver